

Імпрэза

Мова, за якую душа баліць у беларуса

21 лютага краіна адзначыла Міжнародны дзень роднай мовы. Ён быў аб'яўлены ў лістападзе 1999 года на XXX Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКА дзеля абароны моўнай і культурнай разнастайнасці, каб прыцягнуць увагу да тых дыялектаў, што знікаюць (бо хутка на Зямлі можа знікнуць палова з 6 тысячай жывых моваў).

Паводле афіцыйных звестак беларускую мову лічаць роднай 2/3 грамадзянаў Беларусі, аднак карыстаецца ёй толькі трэць. Але, калі меркаваць па Мінску, ствараецца ўражанне, што гэтыя лічбы значна меншыя. Напрыклад, у транспарце часцей пачуеш мову кітайскую, чым беларускую (хоць апошняя і гучыць з дынамікаў). Не чуваць яе ў крамах, у іншых установах і ў сферы абслугоўвання. На жаль, часцяком бывае, што на афіцыйных культурных мерапрыемствах размова вядзецца па-беларуску, а па іх заканчэнні шаноўныя выступоўцы адразу пачынаюць размаўляць па-руску. Тое самае – і ў навучальных установах. Таму вельмі актуальныя прынятыя Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь меры па пашырэнні папулярнасці беларускай мовы ў жыцці грамадства; яны ўвайшлі ў адпаведны план мерапрыемстваў, падрыхтаваны яшчэ ў 2010 годзе.

У Інстытуце журналістыкі БДУ дзень роднай мовы святкавалі цягам тыдня: былі арганізаваныя інтэрнэт-конкурс дэмаціватараў, алімпіяда па беларускай мове, дыскусія, святочная вечарына, майстар-клас «Як пачаць размаўляць па-беларуску штодня», флэш-моб «Беларуская мова перадаецца праз абдымкі».

Прайшлі літаратурныя чытанні і адкрылася вялікая выстаўка «Мова продкаў маіх і нашчадкаў маіх – беларуская родная мова» ў Цэнтральнай навуковай бібліятэцы НАН Беларусі імя Якуба Коласа. Экспанаты, адабраныя з фондаў бібліятэкі, распавядаюць пра гісторыю роднай мовы і шляхі развіцця пісьмовай спадчыны беларусаў ад старабеларускай да сучаснай літаратурнай мовы. У раздзеле «Славутыя імёны Бацькаўшчыны» ў асобнай частцы прадстаўленыя пе-

раклады твораў Янкі Купалы і Якуба Коласа на розныя мовы свету.

Таварыства беларускай мовы 21 лютага арганізавала традыцыйную беларускую дыктоўку. Ладзілі цікавыя мерапрыемствы ў рамках юбі-

ларускай мовы на радыё, тэлебачанні, у тэатрах, рэдакцыях і ў паўсядзённым жыцці. Заўвагі Коласа не страцілі актуальнасці і сёння.

Выказалі сваё стаўленне да роднай мовы, да творчасці Якуба Коласа і прачыталі ўрыўкі з «Новай зямлі» член-карэспандэнт НАН Беларусі, дырэктар Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі Аляксандр Лукашанец, намеснік старшыні Камітэта па справах рэлігіяў і нацыянальнасцяў пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь Уладзімір Ламека, дырэктар Дэпартаменту па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь Уладзімір Адамушка, галоўны дырэктар радыёстанцыі «Беларусь» Навум Гальпяровіч, супрацоўнікі рэдакцыяў газет і часопісаў «ЛіМ», «Малодосць», «Нёман», «Мінскаяпраўда», а таксама члены Дабрачыннага савета музея: народны мастак Беларусі Васіль Шаранговіч, народная артыстка Беларусі Таццяна Мархель, паэтэса Раіса Баравікова і інш. Да вечарыны было прымеркаванае адкрыццё выстаўкі «Якуб Колас і Нацыянальная акадэмія навук Беларусі: да вытокаў беларускай навукі аб слове», на якой прадстаўленыя рэдкія дакументы і матэрыялы, звязаныя з навуковай дзейнасцю літаратара.

Купалаўскі музей падрыхтаваў сваю імпрэзу, якой распачаўся першы этап грамадскакультурнай акцыі «Чытаем Купалу разам». На вечарыну былі запрошаныя прадстаўнікі Міністэрства культуры і сябры Рэспубліканскага грамадскага савета па справах культуры і мастацтва пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь. Сярод прысутных былі таксама члены апякунскага савета Купалаўскага музея, студэнты сталічных ВУ і іншыя прадстаўнікі грамадскасці.

У сваім выступленні міністр культуры Павел Ладушка працягваў выказванні расійскага рэжысёра Аляксандра Сакурава аднос-

З. Камароўская і В. Шаранговіч

на беларускай мовы: «*Без мовы не існуе нацыі. Кожная нацыя павінна абараняць сваю мову, але не забаронай іншых, а штодзённай карпатлівай працай*». Ён заклікаў шанаваць беларускую мову не толькі ў святы, але штодня, і прычытаў верш Янкі Купалы пра каханне. Старшыня Нацыянальнай камісіі па справах ЮНЕСКА Уладзімір Шчасны абраў верш «Маладая Беларусь», напісаны сто гадоў таму. І адзначыў, што твор стаўся прароцкім, бо сёння нашая дзяржава шырока вядомая ў свеце. Пасланцы Беларусі працуюць ў 51 краіне свету, Рэспубліка Беларусь мае 47 пасольстваў і падтрымлівае дыпламатычныя стасункі з 168 дзяржавамі. У. Шчасны падараваў музею кнігу Янкі Купалы, выдадзеную ў Мюнхене ў 1955 г., і дыск з электроннай базай дадзеных пра міжнародныя сувязі Беларусі ад часоў Полацкага княства да сённяшніх дзён. Свае падарункі перадалі таксама старшыня Беларускага фонду культуры Ула-

Саюза майстроў народнай творчасці Я. Сахуты. Дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Р. Матульскі адзначыў, што творы Янкі Купалы чытаюць не толькі па-беларуску, яны перакладзеныя амаль на 90 моваў свету, і прачытаў пераклад яго верша на ўкраінскую мову. Намеснік старшыні Рэспубліканскага грамадскага савета па справах культуры і мастацтва пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь А. Бутэвіч прыгадаў свой першы Купалаў верш, які пачуў у дзяцінстве па радыё ў выкананні Іллі Кургана, і прачытаў сваю любімую «Малітву». Сапраўдную авацыю выклікаў купалаўскі «Мужык» у выкананні вядучага майстра сцэны Купалаўскага тэатра народнага артыста Рэспублікі Беларусь Генадзя Аўсяннікава.

Свае музычныя творы на словы Песняра праспявалі Кацярына Ваданосава з гуртам «Alta Mente» і сябра музея, вядомы беларускі бард Алесь Камолкі. Наведнікі імпрэзы

Пад час мерапрыемства ў музеі Янкі Купалы

дзімір Гілеп і дырэктар музея М. Багдановіч Таццяна Шэляговіч. Вершы Янкі Купалы прагучалі з вуснаў тэатральных рэжысёраў А. Дударова, А. Яфрэмава, Г. Дзягілевай, дырэктара Дзяржаўнага мастацкага музея У. Пракапцова, старшыняў грамадскіх аб'яднанняў ТБМ А. Трусава і

атрымалі ўнікальную магчымасць паслухаць голас Песняра – верш, які ён прачытаў на першым з'ездзе пісьменнікаў БССР, а таксама пазнаёміцца з найкаштоўнымі рарытэтамі з фондаў музея – прыжыццёвымі выданнямі кніг паэта.

Наталі КУПРЭВІЧ,
фота аўтара